

Kadeng, kadeng. Zo moet het geklonken hebben destijds. We staan net buiten Oldenzaal bij de oude spoorbrug en zien de stoomtram in onze fantasie hier stomend en sissend voorbijrijden. Met een machinist die uit het raampje hangt. Tergend langzaam tufte hij door. Dag in, dag uit. We kijken naar links en naar rechts. Wacht tot het rode licht gedoofd is, er kan nog een trein komen. Maar die tijd is voorbij. De stroomtram is passé, maar zijn sporen zijn niet uitgewist.

Wanneer we linksaf het talud opklimmen, zien we een bank met een grote tafel waaronder ouderwetse metalen wielen die verankerd zijn aan een stuk rails van toen. We gaan zitten. Weer even kijken naar links en rechts, alsof de tram er elk ogenblik kan aankomen. Maar het blijft stil. Hoewel, er zijn opvallend veel wandelaars die op deze zonnige dag het door ons geplande spoor volgen. In de benen, het kaarsrechte pad ligt voor ons. De echte reis gaat nu beginnen. Destijds was de tram voor degenen die genoeg geld in de buidel hadden, een enkeltje naar eindbestemming Denekamp kostte 45 cent. Wij besparen dat en gaan gratis voorwaarts.

‘De stroomtram is passé, maar zijn sporen zijn niet uitgewist’

PASSAGIERS EN GOEDEREN

Op 19 juli 1903 werd de nieuwe tramlijn in gebruik genomen die de verbinding vormde tussen het Twentse Denekamp, Weerselo en Oldenzaal. Hoogzomer was het bij de start van deze lijn, maar toen werd het herfst. Met onverlichte halteplaatsen was het duister een gruwel voor de reizigers. Want het kon destijds best donker zijn. Een brief van de burgemeester aan de directie van de tramwegmaatschappij werd met een kroontjespen geschreven. ‘Wilt u een lantaarn plaatsen en deze ontsteken op die avonden, wanneer er geen maanlicht is?’ De tram werd intensief gebruikt en had een veelzijdige functie. Passagiers en goederen werden vervoerd, zelfs doden. Alhoewel de richtlijnen van toen vermelden dat de doden ‘op zondagen en algemeen erkende christelijke feestdagen slechts na overleg met de tramwegdienst worden aangenomen’. De machinist was trouwens niet

SPOORLOPERS IN TWENTE

Een wandeling in het spoor van de oude trambaan tussen Oldenzaal en Denekamp. De stoomtram is al lang uit het oog, maar nog niet uit het hart. Op veel plaatsen langs het wandelpad zijn de herinneringen nog levend.

TEKST EN FOTO'S: MAX DE KRIJGER

ROUTE

Paars/witte bordjes

AFSTAND

16 kilometer

START-/EINDPUNT

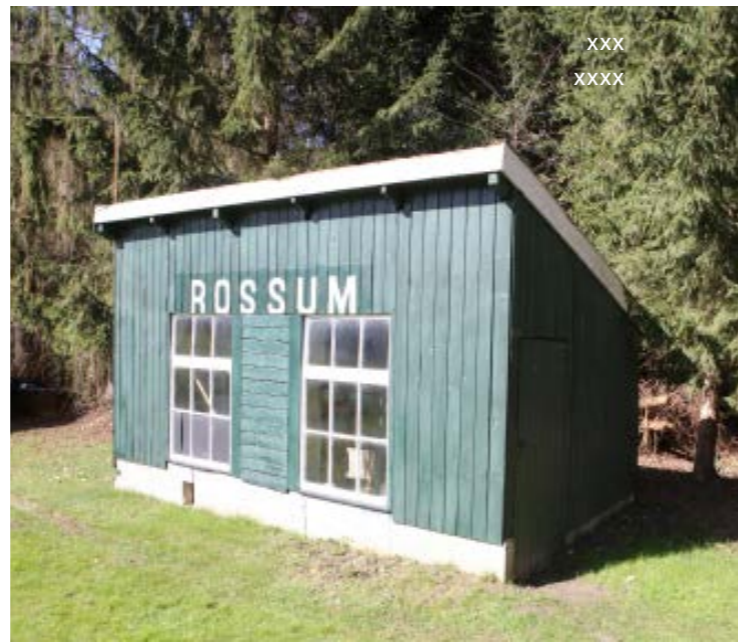
Station Oldenzaal

HORECA

In Oldenzaal en Denekamp zijn verschillende horecagelegenheden

XXXX
XXX

XXX
XXXX

XXX
XXXX

XXXX
XXXXX

XXX
XXXXX

gebrand op een exacte aankomst- en vertrektijd. Hij stopte ook voor degenen die halverwege op- of uit wilden stappen. Dat kon gemakkelijk, want erg snel was de tramniet. Een leuke anekdote bestaat hierover. 'Het gebeurde weleens dat een passagier tijdens de rit even naar een struik langs de baan rende vanwege hoge nood en vervolgens nog kans zag op de laatste treeplank te springen. Om zo de rit te vervolgen.'

EIGEN HALTE VOOR JUFFERS

In het jaar 1938 werd de lijn opgeheven voor persoonsvervoer, vier jaar later werd ook het goederenvervoer gestaakt en werd het hier net zo stil als nu. Geen kadeng, kadeng, maar vogelgefluit aan het begin van het voorjaar. We volgen de spoorlijn op het talud. De route probeert dit zo goed als mogelijk. Al is op sommige stukken de tramwegroute weer teruggegeven aan de natuur, die gretig voor aanplant heeft gezorgd. En weer zijn er een tafel en bankjes op wielen langs het pad. Steeds word je herinnerd aan de historie van de oude boemel. En kijk eens, in de tuin van een huis op de route staat een houten barak die dienst heeft gedaan als halteplaats. 'Rossum' staat er nog steeds op geschreven, het plaatsje waar hij gestaan heeft. Toen de lijn werd opgeheven, kreeg hij deze nieuwe plek en een andere functie. De wachtruimte werd kippenhok, al zal het gekwebbel tijdens het wachten destijds ook die naam gehad kunnen hebben. We duiken het bos weer in. Een meertje, ook dat was dus het uitzicht vanuit de vroegere boemel. Nog een stukje rechtdoor en dan komen we uit bij een volgende halteplaats. Met niet alleen het inmiddels bekende tuinstel op de rails, maar ook een tramhuisje. Het is een replica van een wachthuisje dat hier langs de lijn heeft gestaan. De 'Juffers van Palthe' – dames van stand van het nabijgelegen landgoed – hadden hier hun eigen halte, wat een voorrecht. Na een nat stukje akker met klaphekjes staan we op een smalle asfaltweg. Tram-weg.

Het laatste traject begint. Een oude spoorbrug brengt ons veilig over een kabbelend beekje. Tijdens de oorlog verwijderde de Duitse bezetter de rails en de bielzen. Nu rijden er Russische treinen op, het materiaal kreeg een nieuw bestaan in de buurt van Stalingrad (tegenwoordig Wolgograd). Maar dit monument heeft zich niet gewonnen gegeven in 1942. Wat een prachtig stuk erfgoed! En wat een uitzicht over het Twentse platteland. Even later puffen we Denekamp in. Het eindstation voor ons als spoorlopers is bereikt.

XXXX
XXXXX

XXXX
XXXXX

